

Bartnicka, Kalina

Ostatni etap prac nad tomem trzecim "Opera Omnia" Mikołaja Kopernika

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 53/3-4, 27-41

2008

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kalina Bartnicka

Instytut Historii Nauki PAN
Warszawa

OSTATNI ETAP PRAC NAD TOMEM TRZECIM *OPERA OMNIA MIKOŁAJA KOPERNIKA*

Staraniem pracowników Instytutu Historii Nauki PAN dokończona została czterotomowa edycja *Dzieł wszystkich* Mikołaja Kopernika, zapoczątkowana 35 lat temu tomem *O obrotach* pod redakcją Pawła Czartoryskiego. Tom trzeci, *Pisma pomniejsze*, zbiegiem okoliczności opublikowany został na końcu. Widok tego wspaniale wydanego woluminu: z portretem Kopernika, w twardej płóciencjnej okładce, z niebem gwiazdzistym na wyklejce, z malutkim graficznym logo – emblematem sylwety thorwaldsenowskiego pomnika na tle frontonu Pałacu Staszica – sprawia radość. Piękne, ważne, jakże potrzebne i można bez przesady rzecz – monumentalne – wydawnictwo udało się wreszcie dokończyć. Wielka w tym zasługa ludzi, którzy zechcieli pomóc Instytutowi w doprowadzeniu tej edycji do końca, Kancelarii Sejmu, gdyż zechciała przychylić się do naszej prośby, aby wydaniem brakującego tomu, czyli *Pism pomniejszych*, zajęło się Wydawnictwo Sejmowe, które nie tylko utrzymało poziom i urodę edycji trzech już wcześniej wydanych przez PWN tomów, ale wzięło na siebie koszty tego przedsięwzięcia.

Historia międzynarodowej edycji *Dzieł wszystkich* ma pięćdziesiąt lat, licząc od utworzenia Pracowni Badań Kopernikańskich. Kierował nią najpierw profesor Aleksander Birkenmajer, a następnie profesor Paweł Czartoryski, twórca koncepcji i redaktor całości, który (niestety) nie doczekał wydania ostatniego tomu tego wydawnictwa. Kiedy zaczęto prace nad pismami Kopernika, ja też za-

czyniałam dopiero swoją pracę w Polskiej Akademii Nauk jako asystentka. Jako dyrektor Instytutu Historii Nauki PAN i zmierzający do emerytury profesor – uczestniczyłam w wysiłkach, aby doprowadzić do publikacji tomu III, tj. tekstów drobnych utworów naszego Astronoma wraz z ich tłumaczeniami na język polski i opracowaniem krytycznym. Trzeba przypomnieć, że tom IV – zawierający facsimile tych pism – wydany został 15 lat temu w 1992 roku, czyli jeszcze w ubiegłym wieku,

Prace nad materiałami, które znalazły się w tomie III, były prowadzone na przełomie stuleci w ramach projektu badawczego nr 1 H01G 04519, grantu sfinansowanego przez Komitet Badań Naukowych. W sierpniu 2003 roku profesor Stanisław Sadowski, Sekretarz Zespołu Nauk Humanistycznych Komitetu, poinformował dyrektora Instytutu, że merytoryczne wykonanie projektu zostało ocenione jako znakomite. Do zakończenia edycji *Dzieł wszystkich* Mikołaja Kopernika pozostało więc tylko (!) znaleźć wydawcę i pieniądze na opublikowanie *Pism pomniejszych*. Niestety, z tego właśnie powodu sprawa stanęła w martwym punkcie.

Nieoczekiwane i niesprawiedliwe cięcia budżetowe, które dotknęły Instytut Historii Nauki, spowodowały po prostu katastrofę finansową i to taką, że groziła likwidacją Instytutu. Gdy ponad cztery lata temu zostałam wybrana dyrektorem IHN PAN, Instytut z wysiłkiem i z ogromnymi wyrzeczeniami wychodził z zapaści. Jak tragiczna była sytuacja, nie zdawali sobie sprawy nawet blisko z Instytutem związani ludzie. Były momenty, że nasz byt wisiał na cieniutkiej niteczce bezpłatnych – dobrowolnych – urlopów pracowników, których wyrzeczenie ratowało instytutowy budżet.

Faktem jest, że Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk na przełomie XX i XXI wieku w żaden sposób nie był w stanie podołać kosztom publikacji. Robiliśmy symulacje kosztów i sondáže w wielu wydawnictwach, ale bez znalezienia sponsora edycja tomu *Pism pomniejszych* była niemożliwa. W dodatku, biorąc pod uwagę renomę międzynarodową i powagę serii, nie można było dopuścić do obniżenia jakości edycji, należało zachować formę zewnętrzną, jaką uzyskały trzy pierwsze tomy wydane przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe jeszcze w XX wieku, a to dodatkowo podnosiło koszty.

Wydaje się, że decydenci w instytucjach, które prosiliśmy o pomoc, w ogóle nie zdawali sobie sprawy z naszej sytuacji, a może uważali, że „inwestycja” im się nie opłaca. Z drugiej strony zarzucano nam złą wolę. Otrzymałam nawet bardzo przykre listy, sugerujące, że nie dbam, lekceważę tak ważną sprawę, jak dokończenie edycji *Dzieł wszystkich* Mikołaja Kopernika. W tej bardzo niemiłej patowej sytuacji myślałam nawet o ogłoszeniu publicznego apelu, np. w mediach, o przeprowadzenie kwesty i datki na wydanie *Pism pomniejszych*.

Pomoc nadeszła z nieoczekiwanej strony. Szukając kontaktów z osobami kompetentnymi w sprawach edytorskich, znajdującymi rynek wydawniczy i ceny,

rozmawiałam m.in. z długoletnim pracownikiem Redakcji Historycznej PWN, redaktor Marią Skowronkową, która wtedy pracowała w Wydawnictwie Sejmowym, i dzięki jej radzie nawiązałam kontakt z redaktorem Andrzejem Magierskim – Dyrektorem Wydawnictwa Sejmowego. Andrzej Magierki doskonale rozumiał zarówno wagę sprawy, z którą się do niego zwróciłam, jak i sytuację finansową PAN-owskich instytutów. Pod koniec marca 2004 r. obiecał pomoc (pamiętam datę ze względów osobistych; to był 23 marca 2007 r.).

8 kwietnia 2004 r. Instytut wystosował pismo do Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej z gorącą prośbą o wyrażenie zgody, aby Wydawnictwo Sejmowe opublikowało tom III *Dzieł wszystkich* Mikołaja Kopernika. Przypomnieliśmy, że jest to ostatnia, niewydana jeszcze część serii zainicjowanej przez profesora Pawła Czartoryskiego, że całość edycji jest dziełem „o wyjątkowej wartości nie tylko dla dziejów historii i kultury polskiej, ale także dla promocji naszego kraju i jego dorobku kulturalno-naukowego w świecie”. Wyjaśniliśmy: „Zmiany w Państwowym Wydawnictwie Naukowym i ogromne trudności finansowe, z którymi boryka się nasz Instytut (jak i cała Polska Akademia Nauk), uniemożliwiają dokończenie tego monumentalnego i tak ważnego dla polskiej nauki i kultury zamierzenia”; tłumaczyliśmy, że teksty utworów Kopernika, które mają się znaleźć w tomie, zostały w ramach grantu otrzymanego z Komitetu Badań Naukowych przetłumaczone i przygotowane do druku przez zespół uczonych zajmujących się problematyką kopernikańską pod kierownictwem prof. dr. hab. Andrzeja Wyczańskiego i że to opracowanie uzyskało najwyższą notę. Załączyliśmy kserokopię opinii KBN-u.

Poparł nasze pismo Przewodniczący Wydziału I Nauk Społecznych PAN, prof. Henryk Samsonowicz, w oficjalnym piśmie do marszałka Marka Borowskiego. Napisał m.in., że istnieją „wszelkie dane, by wyniki ponad trzydziestoletnich prac wreszcie ukazały się drukiem”, że „nie doprowadzenie do sfinalizowania edycji byłoby wyrazem szczególnego marnotrawstwa już włożonej pracy oraz nakładów finansowych, byłoby też wyrazem szczególnego zaniedbania wobec polskiej kultury oraz stałoby się jak najgorszym świadectwem o nas dla środowisk zachodnioeuropejskich”. Profesor Samsonowicz przytoczył opinię KBN, iż „wydanie krytyczne dzieł Kopernika jest na tyle zaawansowane i oczekiwane w całym cywilizowanym świecie, że jest naszym obowiązkiem, póki działają wybitni specjaliści z tej dziedziny, zakończyć edycję tych dzieł i oddać je nauce i kulturze europejskiej, jako świadectwo naszego najcenniejszego wkładu w jej tworzenie”.

Odpowiedź na nasze pismo była odmowna. Szef Kancelarii Sejmu, Krzysztof Czeszejko-Sochacki, w liście z datą 30 kwietnia 2004 r. stwierdził, że zmuszony był podjąć decyzję odmowną w stosunku do prośby Instytutu skierowanej do Marszałka Sejmu. Stwierdził, że projekt zasługuje na „najwyższe słowa uznania”, ale Wydawnictwo Sejmowe jest „odpowiedzialne za edycję materiałów

Sejmu i Kancelarii Sejmu oraz innych publikacji związanych z parlamentaryzmem i dziedzinami pokrewnymi, nie jest też w stanie podejmować się dodatkowych zadań edytorskich z obszarów znacznie oddalonych od jego profilu wydawniczego”.

Wydawało się, że wszystko jest stracone. Tymczasem, kiedy po kilku dniach spotkałam Pana Andrzeja Magierskiego, wyraził on zdziwienie, dlaczego Instytut nie zgłasza się do Redakcji Historycznej Wydawnictwa Sejmowego, żeby sfinalizować warunki umowy. Był zdumiony odmową, ponieważ, według jego wiedzy, była zgoda na naszą publikację. Poradził wystąpić ponownie do Marszałka Sejmu, którym właśnie został Józef Oleksy (bodaj 1 maja nastąpiła zmiana na stanowisku marszałka Sejmu). W początkach czerwca Instytut wystąpił więc ponownie do Marszałka Sejmu, z pismem identycznym jak poprzednio, tyle że adresatem był teraz Józef Oleksy.

Do prośby Instytutu dołączyła swe poparcie Przewodnicząca Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN, prof. dr hab. Irena Stasiewicz-Jasiukowa. Podkreśliła wagę wydawnictwa unikalnego w skali międzynarodowej. Przypomniała, że jedyny komplet *Dzieł wszystkich* jest wydany w języku angielskim dzięki opracowaniu E. Rosena. Teksty zawarte w tomie *Opera minima* Mikołaja Kopernika – obejmujące jego pisma z dziedziny astronomii, medycyny, ekonomii oraz listy – opracowane przez wybitnych uczonych zajmujących się problematyką kopernikańską, m.in. M. Biskupa, J. Dobrzyckiego, G. Rosińską i A. Wyczańskiego – „są stosunkowo mało znane i wymagają tym bardziej jak najrychlejszego wprowadzenia do obiegu w skali międzynarodowej. Zauważyła, że polska edycja jest naszym narodowym obowiązkiem oraz że wydanie około 365 stron wydruku komputerowego jest niewielkim wydatkiem w skali ogólnopolskiej a jednocześnie – w aktualnej sytuacji PAN – niemożliwym dla niej do zrealizowania.

Tym razem – *via* Redakcja Historyczna – uzyskaliśmy informację, że jest zgoda decydentów i należy przystąpić do omówienia konkretów. Zaczęliśmy rozmowy. Uczestniczyli w nich doc. dr hab. Grażyna Rosińska oraz prof. dr hab. Andrzej Wyczański, a ze strony Wydawnictwa Sejmowego – redaktorzy Andrzej Magierski i Jan Miś.

Okazało się, że będą potrzebne korekty przedłożonego do druku tomu, przygotowanego w ramach prac nad grantem. Niezbędne były decyzje o wprowadzeniu pewnych zmian w doborze tekstów i uzupełnienie opracowania. Np. do tomu zostały ostatecznie wprowadzone materiały opracowane już dawniej, które z tego powodu nie były przedmiotem prac „grantowych”. Konieczna okazała się weryfikacja ich tłumaczenia, opracowania etc. Wyjaśnia te sprawy profesor Wyczański w *Przedmowie*.

Przez 35 lat Instytut przechodził reorganizacje i zmiany. Niektórzy autorzy opracowań już nie żyją, inni nie pracują już w Instytucie lub nie ma z nimi kontaktu. W kilku wypadkach, gdy trzeba było odszukać osoby lub teksty, było z

tym nieco kłopotów. Z dawnych doświadczonych współpracowników i pracowników Instytutu nie żyją już profesor Jerzy Dobrzycki, Andrzej Kempfi; na miejscu została jedynie doc. dr G. Rosińska, którą dzielnie wspomagał doc. dr Jarosław Włodarczyk. Nad wszystkim panował i dyscyplinował nas w Instytucie, a zdaje mi się, że w pewnych przypadkach także i Wydawnictwo, Profesor Andrzej Wyczański. Był też problem z zapisem komputerowym dzieła i jego wydrukiem, bo okazało się, że nie ma dyskietki z tekstem „grantu”. Odnalazła się ona szczęśliwie w Toruniu, u prof. Mariana Biskupa.

Ostatecznie 31 lipca 2005 r. cały i poprawiony tekst został dostarczony Wydawnictwu, a 30 września 2005 r. w imieniu IHN PAN podpisałam umowę z Kancelarią Sejmu, którą reprezentował Jan Miś, Naczelnik Wydziału Publikacji Prawnych i Historycznych w Wydawnictwie Sejmowym. Wydawca zobowiązał się wydać *Dzieła pomniejszych*, czyli III tom *Dzieł wszystkich* Mikołaja Kopernika, do 31 sierpnia 2006 r. Troszkę się to przesunęło w czasie, a po drodze wyszła jeszcze jedna „niedoróbka”: już podczas druku okazało się, że publikowany jest dokonany przez Kopernika przekład *Listów* Symokatty z greki na łacinę. Na język polski listy te przełożył z łaciny Jan Parandowski. Całość opracował dla potrzeb grantu profesor Tadeusz Bieńkowski. Grant potraktowany został jako tekst przeznaczony do druku, ale przy sprawdzaniu okazało się, że nie została zapytana o zgodę na druk rodzina Pisarza. Problem był bardzo drażliwy, bo druk już był zaawansowany, a tymczasem z rodziną Parandowskich nie mieliśmy kontaktu. Ostatecznie nawiązaliśmy kontakt z p. inżynierem Zbigniewem Parandowskim, wyjaśniliśmy sprawę i, przez niego, uzyskaliśmy akceptację włączenia tych tłumaczeń do publikowanego tomu. Serdecznie za to Rodzinie Parandowskich dziękujemy.

Rezultatem tych wszystkich perypetii jest prezentowany dzisiaj tom *Pism pomniejszych* Mikołaja Kopernika, czyli tom III *Dzieł wszystkich*. Uważnej korekty tekstu dokonała Maria Skowronkova. Tom, co każdy naocznie może stwierdzić, został starannie zredagowany i pięknie wydany. Jest to wielkie święto naszego Instytutu. Składamy za to serdeczne podziękowania Wydawnictwu Sejmowemu, wszystkim naszym przyjaciółom i tym, którzy pomogli nam dokończyć tę serię, której inicjatorem i redaktorem był profesor Paweł Czartoryski. Dziękujemy też wszystkim, którzy przybyli wziąć z nami udział w dzisiejszym spotkaniu.

INSTYTUT HISTORII NAUKI POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Institute for the History of Science • Polish Academy of Sciences

Nowy Świat 72 p. 9
00-330 Warszawa

tel. (48 22) 826 87 54, 65 72 746

fax (48 22) 826 61 37

e-mail ihn@ihnpan.waw.pl

Warszawa 8 kwietnia 2004

Szanowny Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk zwraca się do Pana Marszałka z gorącą prośbą o opublikowanie przez Wydawnictwo Sejmowe tomu III *Dzieł wszystkich* Mikołaja Kopernika (wersja polska). Tom ten, pod tytułem *Opera minora* (proponowany tytuł polski *Dzieła pomniejsze*) zawiera wszystkie pisma astronomiczne i ekonomiczne Kopernika, poza *De revolutionibus orbium celestium*. Jest nie wydaną ostatnią częścią czterotomowej edycji *Dzieł wszystkich* dzieła monumentalnego, o wyjątkowej wartości nie tylko dla dziejów historii i kultury polskiej, ale także dla promocji naszego kraju i jego dorobku kulturowo-naukowego w świecie.

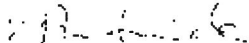
Dotychczas opublikowane tomy wydawane były z wielkim pietyzmem i kompetencją (pod redakcją profesora Pawła Czartoryskiego) przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Zmiany w PWN i ogromne trudności finansowe z którymi boryka się nasz Instytut (jak i cała Polska Akademia Nauk) uniemożliwiają dokończenie tego monumentalnego i tak ważnego dla polskiej nauki i kultury zamierzenia.

Tekst tomu III w objętości 365 stron maszynopisu w wydruku komputerowym wraz z dyskiecikami zawierający „Tablice funkcji trygonometrycznych” w opracowaniu G. Rosińskiej; „Szkolne tablice astronomiczne” w opracowaniu G. Rosińskiej; „Drobne pisma astronomiczne” w oprac. J. Dobrzyckiego; „Pisma ekonomiczne i administracyjne” w oprac. M. Biskupa i L. Zygnera oraz „Listy i przekłady” w oprac. T. Bienkowskiego został

przetłumaczony i przygotowany do druku w ramach grantu KBN przez zespół uczonych zajmujących się problematyką kopernikańską, pod kierownictwem prof. dr hab. Andrzeja Wyczańskiego. Grant uzyskał najwyższe oceny recenzentów. Niestety na jego wydanie Instytut nie ma środków finansowych. Wydaje się, że jedynym w tej chwili wydawnictwem, które mogłoby należycie dopełnić edycję *Dzieł wszystkich* wydaniem tomu III czyli *Dzieł pomniejszych (Opera minora)* jest w tej chwili Wydawnictwo Sejmowe, pod patronatem Sejmu RP. Dlatego prosimy Pana Marszałka aby zechciał się objąć pieczę naszą inicjatywę.

Z wyrazami szacunku

prof. dr hab. Katarzyna Bartnicka

Dyrektor Instytutu Historii Nauki PAN

W załączeniu kserokopia opinii KBN u o przyjęciu grantu

MINISTERSTWO
NAUKI I INFORMATYZACJI

Warszawa, 2003-08-01

DEPARTAMENT
BADAŃ
ZESPÓŁ H01

Sz. Pan
prof. dr hab. Andrzej Wyczański
ul. Mickiewicza 27 m. 68
01-502 Warszawa

Szanowny Panie,

Uprzejmie informuję, że przesłany przez Pana raport końcowy (merytoryczny i finansowy) z realizacji projektu badawczego nr 1 H01G 04519

pt "Krytyczna analiza źródeł i edycja tekstów oryginalnych oraz polskich przekładów pism Mikołaja Kopernika (Opera Minora)"

został oceniony przez Zespół Nauk Humanistycznych (H01). Na podstawie opinii Sekcji Historii oraz przyjętego przez Departament Ekonomiczny KBN rozliczenia finansowego, Zespół H01 podjął uchwałę w sprawie uznania umowy o realizację w/w projektu za wykonaną, przyznając ocenę znakomitą za merytoryczne efekty pracy.

Z poważaniem

Sekretarz
Zespołu Nauk Humanistycznych

Stanisław Sadowski

Do wiadomości:

Nach
Dyrektor Instytutu Historii PAN
Dzieln
Główny Księgowy Instytutu Historii PAN

*Przewodniczący
Wydziału I Nauk Społecznych
Polskiej Akademii Nauk*

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2004 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Warszawa

Szanowny Panie Marszałku,

Gorąco popieram prośbę Instytutu Historii nauki PAN o wydanie w ramach Dzieł Wszystkich M. Kopernika III tomu „Opera minora” przez Wydawnictwo Sejmowe.

Monumentalna edycja *Dzieł wszystkich Kopernika* została zaprojektowana w związku z 500 leciem urodzin Astronoma, przypadającym 1973 roku, jako 4-tomowa całość.

T. 1. Edycja fotostatyczna autografu *De revolutionibus*.

T. 2. Edycja krytyczna oryginalnego tekstu łacińskiego dzieła – oraz, równoległe, tłumaczenia z łaciny na języki nowożytne: polski, francuski, angielski, rosyjski, przez specjalistów z instytucji współpracujących z Zakładem Badań Kopernikańskich IHN PAN.

T. 3. Edycja krytyczna „Pism pomniejszych” (*Opera minora*) Kopernika zaprojektowana m.in. jako podstawa do tłumaczenia na języki nowożytne. [dotąd niezrealizowana]

T. 4. Facsimilia autografów Kopernika (a w niektórych przypadkach kopii jego dzieł także tych, które są przewidziane do opublikowania w tomie III).

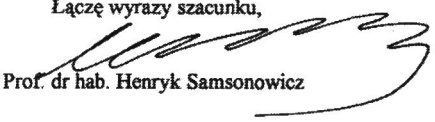
Do tej pory komplet czterech tomów dzieł Kopernika istnieje tylko w języku angielskim, przygotowany przez E. Rosena. **We wszystkich innych wersjach, przygotowywanych we współpracy z PAN brak jest tomu III.** Chodzi tu przede wszystkim o edycję krytyczną oryginalnych pism Kopernika z dziedziny astronomii, medycyny, ekonomii, oraz jego listów. Wydawnictwo zostało przerwane w 1985 r.!

Materiały do tomu III od lat były przedmiotem badań specjalistów. Na przełomie XX i XXI wieku, w wyniku prac umożliwionych grantem KBN (kierownik grantu prof. A Wyczański) przygotowano do druku pisma Kopernika przewidziane do tomu III. Istnieją więc wszelkie dane, by wyniki ponad trzydziestoletnich prac nareszcie ukazały się drukiem, jako brakujący dotąd tom III monumentalnej (i ceniowej w międzynarodowym środowisku specjalistów) edycji „Opera omnia” Kopernika.

Wydaje się, że w tej sytuacji, nie doprowadzenie do sfinalizowania edycji byłoby wyrazem szczególnego marnotrawstwa już włożonej pracy oraz nakładów finansowych, byłoby też wyrazem szczególnego zaniedbania wobec polskiej kultury oraz stałoby się jak najgorszym świadectwem o nas dla środowisk zachodnioeuropejskich.

Doskonale zostało to ujęte w argumentum zapisanym w uzasadnieniu konieczności prac nad krytycznym wydaniem tomu III-go *Dzieł wszystkich* z 25.XI.1999 (formularz grantu): „..... Wydanie krytyczne dzieł Mikołaja Kopernika jest na tyle zaawansowane i oczekiwane w całym cywilizowanym świecie, że jest naszym obowiązkiem, póki działają wybitni specjaliści z tej dziedziny, zakończyć edycję tych dzieł i oddać je nauce i kulturze europejskiej, jako świadectwo naszego najcenniejszego wkładu w jej tworzenie.”

Łączę wyrazy szacunku,

Prof. dr hab. Henryk Samsonowicz

SZEF
KANCELARII SEJMU
BPO-151-26/04

Warszawa, 20 kwietnia 2004 r.

Pani
Prof. dr hab.
Kalina Bartnicka
Dyrektor
Instytutu Historii Nauki
Polskiej Akademii Nauk

W odpowiedzi na pismo Pani Profesor z dnia 8 kwietnia 2004 r., w którym zechciała Pani zwrócić się do Marszałka Sejmu z prośbą o opublikowanie przez Wydawnictwo Sejmowe tomu III Dzieł wszystkich Mikołaja Kopernika, z największą przykrością informuję, że udział Wydawnictwa Sejmowego w tym zasługującym na najwyższe słowa uznania projekcie nie jest niestety możliwy.

Wydawnictwo Sejmowe, będąc jedną z komórek organizacyjnych Kancelarii Sejmu, działa, podobnie jak inne instytucje finansowane ze środków publicznych, w ramach istniejących możliwości finansowych.

Wydawnictwo Sejmowe, będąc odpowiedzialne za edycję materiałów Sejmu i Kancelarii Sejmu oraz innych publikacji związanych z parlamentaryzmem i dziedzinami pokrewnymi, nie jest też w stanie podejmować się dodatkowych zadań edytorskich w obszarów znacznie oddalonych od jego profilu wydawniczego.

Pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że wskazane wyżej okoliczności w dostatecznym stopniu przybliżają tło decyzji, którą byłem zmuszony podjąć.

Krzysztof Czeszejko-Sochacki

**POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET HISTORII NAUKI I TECHNIKI****POLISH ACADEMY OF SCIENCES
COMMITTEE FOR THE HISTORY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY**Pałac Staszica
ul. Nowy Świat 72
00-330 Warszawa
POLANDtel. (48 22) 657 27 30
fax (48 22) 826 61 37

Warszawa, 2.06.2004 r.

Sz. Pan
Józef OLEKSY
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk zwrócił się do Pana z prośbą o umożliwienie opublikowania w Wydawnictwie Sejmowym *OPERA MINORA* Mikołaja Kopernika, które stanowią trzeci tom monumentalnej edycji *DZIEŁ WSZYSTKICH* naszego Wybitnego Astronoma. Czterotomowa całość – jedyne tego typu wydawnictwo w międzynarodowej skali – ma swoje korzenie wydawnicze w roku 1973, w związku z 500-leciem urodzin Kopernika. Dotąd ukazały się wszystkie tomy (poza przekazywanym obecnie do druku), wydane w znakomitej szacie graficznej przez PWN, stanowiące edycję krytyczną oryginalnego tekstu łacińskiego wraz z równoległymi tłumaczeniami tekstu *De revolutionibus* na języki: polski, francuski, angielski i rosyjski. Zwracam uwagę, iż dotąd komplet *DZIEŁ WSZYSTKICH* Mikołaja Kopernika, przygotowany przez E. Rosena, był wydany jedynie w języku angielskim, toteż wydanie dzieła Astronoma w pozostałych językach jest **NIEWĄTPLIWYM OSIĄGNIĘCIEM POLSKI W SKALI ŚWIATOWEJ**.

OPERA MINORA M. Kopernika – przygotowane do druku we wszystkich wersjach językowych – obejmują jego pisma z dziedziny astronomii, medycyny, ekonomii oraz listy – opracowane przez wybitnych uczonych zajmujących się problematyką kopernikańską, m.in. M. Biskupa, J. Dobrzyckiego, M. Rosińską i A. Wyczańskiego. Teksty te są stosunkowo mało znane i wymagają tym bardziej jak najrychlejszego wprowadzenia do obiegu w skali międzynarodowej. Sfinalizowanie wydania dzieł wszystkich M. Kopernika jako edycji krytycznej w różnych wersjach językowych stanowi pierwszoplanowy obowiązek nie tylko polskich środowisk naukowych, jest to bowiem sprawa OGÓLNONARODOWA. Objętość tomu wynosi ok. 365 s. wydruku komputerowego. Jest to więc w skali ogólnopństwowej wydatek stosunkowo niewielki, zaś dla Polskiej Akademii Nauk, w jej obecnej sytuacji finansowej, niemożliwy do zrealizowania.

Dlatego też Komitet Historii Nauki i Techniki popiera Z PEŁNYM PRZEKONANIEM prośbę Instytutu Historii Nauki PAN o umożliwienie wydania tego tomu w Wydawnictwie Sejmowym. Mamy nadzieję, iż Pan Marszałek ustosunkuje się pozytywnie do naszej prośby ze względu na naukową rangę i międzynarodowe znaczenie oczekującego od dłuższego czasu na druk, wyżej wymienionego tomu.

Z wyrazami szacunku

PRZEWODNICZĄCA
Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN
Irena Staszewicz-Paw
prof. dr hab. Irena Staszewicz-Jasiukowa

Umowa

W Warszawie, dnia...30.09...2005 r., pomiędzy Instytutem Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk, z siedzibą w Warszawie, ul. Nowy Świat 72, reprezentowanym przez: **prof. dr hab. Kalinę Bartnicką** – dyrektora IHN PAN, zwanego dalej **Instytutem**, a Kancelarią Sejmu z siedzibą w Warszawie, ul. Wiejska 6, reprezentowaną przez **Jana Misia** – naczelnika Wydziału Publikacji Prawnych i Historycznych w Wydawnictwie Sejmowym, zwaną dalej **Wydawcą**,

została zawarta umowa o wydanie pracy pt.

Dzieła pomniejszych (opera minora) Mikołaja Kopernika pod redakcją naukową prof. Andrzeja Wyczańskiego, o objętości 25 arkuszy wydawniczych, zwanej dalej **dziełem**.

Na podstawie niniejszej umowy strony stanowią, co następuje:

§ 1

1. Instytut oświadcza, że jest właścicielem praw majątkowych do dzieła.
2. Instytut dostarczył Wydawcy zapis komputerowy dzieła wraz z wydrukiem dnia **31 lipca 2005 r.**
3. Instytut ponosi wszelkie koszty związane z honorarium autorskim i redakcją naukową dzieła.

§ 2

1. Wydawca zobowiązuje się wydrukować dzieło do dnia **31 sierpnia 2006 r.**
2. Wydawca pokrywa honorarium autora wstępu i honoraria tłumaczeń streszczeń, koszty opracowania redakcyjnego, korekt, składu, łamania tekstu i naświetlania oraz koszty związane z drukiem, papierem i oprawą.
3. Wydawca zawrze umowę z autorem okładki i poniesie koszty projektu okładki, a także jej wydrukowania.

§ 3

1. Strony ustalają, że na okładce i na karcie tytułowej jako instytucja sprawcza będzie figurować Instytut, jako wydawca – Wydawnictwo Sejmowe.
2. Nota copyrightowa będzie opiewać na Instytut, natomiast dzieło będzie zawierać międzynarodowy numer książki (ISBN) Wydawnictwa Sejmowego.
3. Na stronie redakcyjnej będzie znajdować się następująca adnotacja: Praca wykonana w ramach Projektu Badawczego KBN 1H01G04519.

§ 4

1. Strony określają wysokość nakładu na 700 egz.
2. Cenę katalogową strony ustalą w czasie druku dzieła.
3. Wydrukowany nakład zostanie podzielony między strony i będzie stanowił własność: Wydawca – 350 egz., Instytut – 350 egz.
4. Z części nakładu stanowiącej własność Instytutu zostaną przekazane egzemplarze autorskie.

§ 5

Wszelkie zmiany niniejszej umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 6

W sprawach nie uregulowanych niniejszą umową mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego i ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

§ 7

Wszelkie spory mogące wyniknąć z tytułu niniejszej umowy strony zobowiązują się załatwić polubownie, natomiast w wypadku braku takiej możliwości będą rozstrzygane przez sądy rzeczowo właściwe w Warszawie.

§ 8

Umowa została sporządzona w 4 jednobrzmiących egzemplarzach: 2 egz. dla Instytutu i 2 egz. dla Wydawcy.

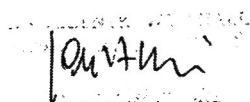
Instytut

DYREKTOR

prof. dr hab. Kalina Bartnicka

Wydawca

INSTYTUT HISTORII NAUKI POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Polish Academy of Sciences • Institute for the History of Science

Nowy Świat 72, p. 9; 00-330 Warszawa, tel. (48 22) 826 87 54, 657 27 46; fax. (48 22) 826 61 37; e-mail: ihn@ihnpan.waw.pl

Warszawa 20 kwietnia 2007

Pan Zbigniew Parandowski
ul. Genewska 15
Warszawa

Szanowny Panie,

Nawiązując do rozmowy telefonicznej z Panem w dniu 17 kwietnia br. i wstępnej zgody na druk, w imieniu Instytutu Historii Nauki PAN, uprzejmie proszę Rodzinę Państwa już tym razem bardziej formalnie, o wyrażenie zgody na przedruk 85 listów Teofilakta Symoktaty, które z łacińskiego przekładu Mikołaja Kopernika na język polski przełożył Jan Parandowski. Zostały opublikowane w Warszawie, przez PWN, w 1953 r. Listy te znajdują się w tomie III *Dzieł wszystkich Mikołaja Kopernika* i zajmują około 1.25 arkusza wydawniczego.

Monumentalna edycja *Dzieł wszystkich* pod redakcją prof. Pawła Czartoryskiego została zawieszona w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. W 1992 r. wydano w PWN w Warszawie tom IV, pod tytułem *Rękopisy pism pomniejszych Mikołaja Kopernika. Facsimile źródeł*. Zabrakło funduszy na tom III, który ma zawierać polski przekład i opracowanie naukowe tekstów łacińskich, znajdujących się w tomie IV. Jest to sytuacja nie tylko smutna ale i żenująca. Teksty kopernikańskie były bowiem tłumaczone na inne języki, a nie było ich po polsku!

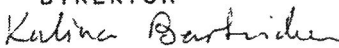
Instytut Historii Nauki PAN po długiej przerwie zdołał doprowadzić do dokończenia edycji *Dzieł wszystkich Mikołaja Kopernika*. Tom III, którego redaktorem jest prof. Andrzej Wyczański będzie w najbliższym czasie opublikowany przez Wydawnictwo Sejmowe, w takiej postaci jaką miały poprzednie tomy. Teksty w języku polskim, zostały opracowane w ramach grantu Komitetu Badań Naukowych, przez zespół badaczy Polskiej Akademii Nauk, któremu przewodniczył prof. Marian Biskup. Do tego opracowania włączone zostały właśnie wspomniane wyżej listy Symoktaty. Wszystkie teksty tam wykorzystane były przygotowywane do druku. Grant został ukończony.

Działo się to wszystko zanim objęłam stanowisko dyrektora IHN PAN. Przez kilka lat szukałam możliwości sfinansowania tomu III *Dzieł* i wydawnictwa, które podjęłoby się zapewnić odpowiedni poziom edycji odpowiadający poziomowi edycji tomów poprzednich.

Sytuacja finansowa Akademii a zwłaszcza instytutów humanistycznych była i jest tak nędzna, że wymagało to ogromnie dużo starań i dobrej woli wielu osób i instytucji. Był moment, że myślałam o ogłoszeniu narodowej kwesty aby dzieło Kopernika, które jest dostępne w tłumaczeniu na wiele języków europejskich mogło się wreszcie w całości ukazać po polsku. Nie zdawałam sobie sprawy ze specyficznej sytuacji autorstwa przekładu *Listów*. Dlatego dopiero teraz zwracam się do Państwa o zgodę na przedruk *Listów*. Przepraszam za zwłokę i proszę o przychylenie się do naszej prośby.

Łączę wyrazy szacunku

DYREKTOR

prof. dr hab. Kalina Bartnicka

PS. Telefon i adres Pana uzyskałam od doc dr hab. Jarosława Włodarczyka, który jest pracownikiem naszego Instytutu.